

de faste Eiendomsbesiddere saamange Penge, som de ville have, til 4 pCt. fremfor alle Andre, der kunne ønske Laan, da var det ganske vist et Privilegium; men at forbyde dem at give mere end 4 pCt., altsaa berøve dem Crediten, naar Laan ikke kunne faaes billigere, det er efter min Overbeviisning et beneficium sibile, et meget bedrøveligt Privilegium; og jeg troer virkelig ikke, at man, for at indsee dette, behøver videre end at læse Lovudkastets § 2, der giver dem Haab om, paa deres underdanigste Ansøgning og mod at betale en passende Kjendelse til Indenrigsministeriet at kunne blive fritagne for dette saakaldte Privilegium. Jeg skal nu ingenlunde trætte De Herrer med at gjensælde i Deres Grindring, hvad der hører til Statsøkonomiens første Børnelærdom, at det, hvors ved en Vares Pris bestemmes, er Forholdet imellem Tilbud og Søgning, og at hvilket som helst Forsøg paa ved offentlig Bestemmelse at sætte en Taxt altid er mislykt, og intetsteds mere end netop med Hensyn til den af alle mulige Varer meest omsiftelige, nemlig Penge. Jeg skal kun tillade mig at bemærke, at, hvis det blev Lov, saa vilde det efter min Overbeviisning være et ikke meget smigrende Vidnesbyrd om den national-økonomiske Oplysnings Tilstand her i Landet; thi Gætt er, om man vil lade en gammel Historie bestaa saaledes, som den er os overantvordet fra tidligere Tider, fordi man ikke finder Anledning til nu at røre derved; men vil Lovgivningsmyndigheden tage et saadant Forhold under Behandling og derom udstede en ny Lov, da troer jeg, at man ikke tør affee fra den Fordring, at deri ikke skal indeholdes en Mis kjendelse af de sunde Principer, der ikke ustraffet paa nogen Maade kunne overtrædes. Jeg vil for mit personlige Bedkommende finde det mindre ydmygende at lade den nuværende saakaldte Nagertov bestaa aldeles urørt, end at give min Stemme til undtagelsesviis at stadfæste den og derved erkjende dens Berettigelse. At det skulde være et Gode for de faste Eiendomsbesiddere, har det, uagtet jeg naturligviis har gjort mig bekendt med hvad der om Sagen er fremkommet, ikke været mig muligt at overtøye mig om. Det er aldeles søleklart, at Ingen vil give over 4 pCt., der kan faae Penge til 4 pCt., og jeg

vil tilføje, at Ingen vil give 4 pCt., naar han kan faae Penge under 4 pCt.; men at det for dem, der ikke kunne faae Penge til 4 pCt., skulde være et Onde at komme overeens med en Laangiver om en høiere Rente, det er mig aldeles ufatteligt, og dette Tryk for Eiendomsbesidderne vil end mere forøges, naar Loven er udkommen; thi det er jo indlysende, at det bliver et yderligere Motiv for Capitalerne til at søge bort fra den Anvendelse, som er underkastet Tvang, for at tye derhen, hvor der er Frihed. Altsaa, naar man forøvrigt giver Rentefoden fri i alle Omfætninger, er det saa langt fra at være en Beskyttelse for de faste Eiendommers Besiddere at lade dem blive i denne Ufriheds tilstand med Hensyn til Prioritetslaan, at det tværtimod vil forholde Fristelsen til at unddrage de faste Eiendomme Capitalerne og derimod lade disse tye derhen, hvor de have det, der er deres Livsbetingelse, nemlig Rørelsens fuldkomne Frihed. Hertil kommer, at de faste Eiendomme ingen Beskyttelse behøve. Da der er Mangfoldige, som enten ikke forstaae eller ikke ville tumle saaledes med Penge, at de kunne udbringe den høiest mulige Rente af samme, men som derimod sætte langt større Pris paa den større Sikkerhed ved Prioritetslaan, ville disse altid kunne faae Penge paa de billigste Vilkaar; men denne Grund vil jo naturligviis vedblive at virke fuldkomment uafhængigt af en lovbefalet Rentefod. Jeg maa altsaa oppebie at høre, hvad der efter min Overbeviisning i de hidtil stedfundne Forhandlinger ikke er fremkommet, en virkelig solid Grund for, naar man virkelig vil ordne Forholdet ved Lov, da at lade en fast Rentefod bestaae for visse Tilfælde, især naar man ved Siden deraf er nødt til at gjøre, hvad der ved en ny Lovgivning er constitutionelt aldeles urigtigt, nemlig at opretholde Bevillingssystemet, hvilket i grunden kan siges at være usoreneligt, om ikke med Ordene, saa med Forudsætningen i Grundlovens § 32, der ganske rigtigt var i den Nødvendighed at maatte opretholde Bevillingssystemet med Hensyn til de daværende Love i det Omfang og under de Betingelser, hvori det hjemleedes ved den daværende Lovgivning, men som aabenbart har forudsat, at, naar efterhaanden de enkelte Lovgivningsma-